

DJEČJI VRTIĆ „DJEČJI SVIJET“

adresa: Franje Galinca 2, 42000 Varaždin

e-pošta: [vrticdjecjisvijet@gmail.com](mailto:VRTICDJECSVIJET@gmail.com)

KURIKULUM DJEČJEG VRTIĆA “DJEČJI SVIJET”

Varaždin, 30.9.2023.

SADRŽAJ

1. Uvod	1
2. Razvojna vizija i prioritetna područja djelovanja Dječjeg vrtića “Dječji svijet”	2
3. Načela, vrijednosti Dječjeg vrtića “Dječji svijet”	4
3.1. Načela rada	4
3.2. Vrijednosti	5
4. Organizacija odgojno-obrazovnog procesa	7
5. Prostorno i materijalno okruženje	10
6. Programi	15
6.1. Redoviti program.....	15
6.2. Program predškole.....	16
6.3. Poseban program aktivnosti u prirodi	18
6.4. Program rada s potencijalno darovitom djecom.....	19
6.4.1. Program rada s potencijalno darovitom djecom-mentorski pristup	19
6.5. Likovni program.....	20
6.6. Razvoj kreativnosti.....	20
6.7. Kraći program informatike	21
6.8. Sportski program aktivnosti na otvorenom	22
6.9. Muzejske radionice	23
7. Dokumentiranje odgojno-obrazovnog rada	24
8. Suradnja s roditeljima	25
9. Suradnja s društvenim čimbenicima	26
10. Profesionalni razvoj i stručno usavršavanje djelatnika	27
10.1. Vježbaonica	27
10.1. Stručno razvojni centar.....	28
11. Vrednovanje i samovrednovanje	29

1.Uvod

Suvremeni rani i predškolski odgoj i obrazovanje zasniva se na kurikularnom pristupu. Suvremeno koncipirani kurikulum ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja karakteriziraju: holistička priroda te razvojnost, odnosno udaljuje se od strogog planiranja sadržaja u korist aktivnosti koje se razvijaju prirodno.

Sukladno tome, planiranju odgojno-obrazovnog rada u Dječjem vrtiću Dječji svijet polazimo upravo od humanistički usmjerenog predškolskog kurikulumu čije značajke su usmjerenost na dijete i interakciju među djecom i razvoj dječje samostalnosti i razvoj dječjeg stvaralaštva. Kurikulumom želimo ostvariti uvjete za potpun i skladan razvoj djetetove osobnosti. Želimo doprinijeti kvaliteti njegova odrastanja te posredno, kvaliteti njegova obiteljskoga života. Osiguravanje takvih uvjeta jamči razvoj svih sposobnosti svakoga djeteta i osigurava jednake mogućnosti svoj djeci.

Polazišta kurikulumu Dječjeg vrtića Dječji svijet temeljimo na Nacionalnom kurikulumu za rani i predškolski odgoj i obrazovanje (Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta u prosincu 2014. godine), Nacionalnom okvirnom kurikulumu za predškolski odgoj i obrazovanje te opće obvezno i srednjoškolsko obrazovanje (2011.), Konvenciji o pravima djeteta (2001.), Smjernicama za strategiju obrazovanja, znanosti i tehnologije Republike Hrvatske (2012.) i Priručniku za samovrednovanje ustanova ranoga i predškolskog odgoja i obrazovanja (2012.), te na primjerima dobre odgojno-obrazovne prakse u Republici Hrvatskoj i svijetu, protkrijepljenih najnovijim znanstvenim studija o dosegima u području inicijalnog obrazovanja i profesionalnog razvoja odgojitelja i drugih stručnih djelatnika vrtića.

2. Razvojna vizija i prioritetna područja djelovanja Dječjeg vrtića “Dječji svijet”

Želimo:

- ✓ zajedno s djecom ući u njihov „dječji svijet“ i što humanije živjeti u „odraslom svijetu“
- ✓ sačuvati i razviti, a ne uništiti ili isključiti, dječji način razmišljanja, maštanja i osjećanja u „odraslom svijetu“
- ✓ zajedno s djecom nastaviti razvijati njihov iskreni pristup i ljubav te stvarnu kreativnost u svim aspektima života

Vjerujemo da i mi od djece možemo puno naučiti te ponovno otkriti „dječji svijet“ u sebi kako bismo bili kreativniji, uspješniji i bolji.

Cilj odgojno-obrazovnog rada u „Dječjem svijetu“ je postići cjeloviti razvoj osobnosti djeteta, osobnim iskustvom djeteta, a ne prenošenjem odgojiteljevih stavova. Prednost dajemo projektnom radu i dokumentiranju razvoja djeteta dokumentacijom koja je izvorno od djeteta, te se osobenici djeteta i vode kao zbir dokumentacije koju je izradilo dijete. Za odgojno-obrazovnu praksu važno je da odgojitelj tijekom procesa integrira pristup djetetu jer je na taj način djetetu dana mogućnost cjelovitog razvoja, primjerenog njegovim potrebama, sveukupnom socijalnom, kognitivnom, emocionalnom, tjelesnom i duhovnom razvoju. Kad su djeca zainteresirana (intrinzično motivirana), maksimalno koriste svoje sposobnosti te mogu kvalitetnije učiti, oslanjajući se pritom na međusobnu suradnju i podršku odgojitelja. Istražujući situacije i novonastale problemske situacije, djeca sama mogu odrediti metode koje su u danoj situaciji najprimjerenije potrebama pronalaženja odgovora i rješenja. Zbog toga kvalitetu provođenja odgojno-obrazovnog rada promatramo kroz integriranost pristupa i aktivnosti.

Pedagoška dokumentacija daje nam uvid u rad te služi kao polazište za raspravu i dijalog, a samom odgojitelju kao poticaj za refleksiju. Na temelju dokumentacije odgojitelj razumijeva dijete, planira buduće aktivnosti na temelju interesa djeteta i omogućava kvalitetnu podršku djetetovom razvoju. Važno je djeci omogućiti stalnu dostupnost dokumentacije procesa aktivnosti jer ih time potičemo na učenje i omogućujemo kontinuirani razvoj projekata. Kontinuirano dokumentiranje odgojno-obrazovnog procesa i dijeljenje prikupljenih materijala sa svima uključenima u odgojno-obrazovni rad, pridonosi stvaranju podržavajuće kulture vrtića te otvaranju dijaloga između svih sudionika vrtića.

Cjelokupna opremljenost i organizacija vrtića temelji se na ostvarenju programa usmjerenog na dijete. Načela rada od kojih polazimo: razvojna primjerenost, progresivni odgoj i obrazovanje, individualizirano učenje. Navedena načela ostvarujemo kroz organizaciju odgojno-obrazovnog rada u centrima aktivnosti čija organizacija i oprema podržavaju dobnu i individualnu primjerenost, mogućnost razvoja igre prema mentalnoj dobi i socio – emocionalnoj zrelosti djeteta.

Suradnja s roditeljima usmjerena je na dobrobit svih sudionika odgojno-obrazovnog procesa (dijete-roditelj-odgojitelj) i na unapređenje kvalitete odgojne prakse koja potiče cjeloviti razvoj djeteta. Pružanjem podrške roditeljima radimo na osnaživanju roditeljski kompetencija te gradimo povjerenja roditelja u ustanovu.

3. Načela, vrijednosti Dječjeg vrtića “Dječji svijet”

3.1. Načela rada

Načela na kojima se zasniva kurikulum Dječjeg vrtića “Dječji svijet” uključuju: fleksibilnost odgojno-obrazovnog procesa, partnerstvo vrtića s roditeljima i zajednicom, kontinuitet odgoja i obrazovanja te otvorenost i spremnost za unapređivanje odgojno-obrazovne prakse. Radom prema navedenim načelima osigurava se unutarnja usklađenost svih sastavnica kurikuluma i partnersko djelovanje sudionika u izradi i primjeni kurikuluma.

Načelo fleksibilnosti podrazumijeva prilagodljivost samog sustava odgoja i obrazovanja konkretnim mogućnostima, interesima i potreba djece u samoj ustanovi. Odgojno-obrazovni proces strukturiran prema ovom načelu omogućuje i djeci i odraslima izražavanje, prijedloga, inicijativa i sugestija. Rad vrtića temelji se na suradnji i partnerstvu s roditeljima i širom zajednicom.

Otvorena, podržavajuća i ravnopravna komunikacija roditelja tj. skrbnika djeteta i njihovo sudjelovanje u odgojno-obrazovnom procesu, zajedno s odgojiteljima i stručnim suradnicima za cilj ima: primjereno odgovoriti na individualne i razvojne potrebe djeteta i osigurati potporu njegovu cjelovitom razvoju. Preduvjet kvalitetne suradnje roditeljima i vrtića je obostrana spremnost na djelovanje. Stoga roditelje uključujemo u rad vrtića kroz radionice i aktivnosti, individualne i roditeljske sastanke s ciljem uključivanja roditelja u donošenje odluka vezanih uz razvoj, učenje i socijalni život u grupi.

Načelom kontinuiteta u odgoju i obrazovanju ostvaruje se temeljno pravo djeteta na odgoj i obrazovanje. Uspostavljanjem kontinuiteta, suradnjom vrtića i škola, osigurava se prohodnost u tijeku odgoja i obrazovanja u svrhu dobrobiti djeteta i poticanja cjelovitog razvoja.

Načelo otvorenosti za kontinuirano učenje i spremnost na unapređivanje prakse odnosi se na unapređivanje pedagoške prakse vrtića kroz kontinuirano istraživanje i unapređivanje pedagoške prakse od samih praktičara, odnosno odgojitelja i stručnih suradnika te kroz njihovo osposobljavanje za istraživanje i aktivno promišljanje vlastite odgojno-obrazovne prakse kroz refleksivnu praksu i akcijska istraživanja.

3.2. Vrijednosti

Temeljne vrijednosti na kojima je kurikulum Dječjeg vrtića "Dječji svijet" temeljen proizlazi iz Nacionalnog kurikulum za rani i predškolski odgoj. Prema njemu „Vrijednosti predstavljaju stalni orijentir za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ciljeva i temelj odgojno-obrazovnog sustava od rane predškolske dobi djeteta do završetka njegova školovanja. One usmjeravaju djelovanje ka osiguravanju individualne i društvene dobrobiti, u skladu s time kakvu se djecu i kakvo se društvo želi razviti.

Vrijednosti, prema Nacionalnom kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje, čijim jačanjem potičemo intelektualni, društveni, moralni, duhovni i motorički razvoj djece su:

Znanje

- djetetu omogućuje razumijevanje i kritičko promišljanje svega što ga okružuje
- dijete stječe znanje aktivno, oslanjajući se na svoj urođeni istraživački i otkrivački potencijal
- djetetu omogućujemo radost otkrivanja i učenja kroz igru i druge zanimljive aktivnosti

Identitet

- djetetu se omogućuje da oblikuje identitet „građanina svijeta“, a pritom sačuva svoj nacionalni identitet i svoju kulturu te društvenu, moralnu, jezičnu i duhovnu baštinu
- osnaživanje djeteta da bude dosljedno samo sebi, razvija samopoštovanje, stvara pozitivnu sliku o sebi

Humanizam i tolerancija

- kod djece potičemo prihvaćanje i poštovanje živog bića i njegova dostojanstva te ostvarivanje pravednosti kao životnog načela
- senzibilizacija djece za potrebe drugih, prihvaćanje drugih i shvaćanje važnosti međusobne povezanosti s njima

Odgovornost

- poticanje aktivnog sudjelovanja djece u društvenom životu
- omogućavanje slobode izbora aktivnosti, sadržaja, partnera za aktivnosti, prostora i načina oblikovanja aktivnosti te poticanje da za svoje izbore preuzimaju odgovornost

Autonomija

- kod djece potičemo razvoj samostalnog mišljenja, odlučivanja i djelovanja u oblikovanju vlastitih aktivnosti
- potičemo inicijativnost i samoorganizaciju djeteta
- potičemo dijete na donošenje odluka, ostvarenje vlastitih prava te iznošenje i zastupanje vlastitog mišljenja

Kreativnost

- osnova razvoja djeteta u inicijativnu i inovativnu osobu koja je u stanju prepoznati, komunicirati i oblikovati različite kreativne aktivnosti i originalne pristupe rješavanju različitih problema
- cijeni i potiče razvoj divergentnog mišljenja djeteta, i to u svim vrstama aktivnosti, područjima učenja i komunikaciji

4. Organizacija odgojno-obrazovnog procesa

Odgojno-obrazovni rad Dječjeg vrtića „Dječji svijet“ organiziran je u pet odgojno-obrazovnih skupina, od čega je jedna jaslična i četiri vrtičke skupine. U vrtić se upisuju djeca rane i predškolske dobi od navršene 1 godine pa do polaska u osnovnu školu, u redoviti cjelodnevni desetosatni program.

Cjelokupni odgojno-obrazovni rad, kao i sve ostale aktivnosti u vrtiću organiziraju se i provode u skladu s vrijednostima i ciljevima Nacionalnog kurikulumu za rani i predškolski odgoj i obrazovanje (2014). Sukladno cilju Nacionalnoga kurikulumu za rani i predškolski odgoj i obrazovanje, cilj kurikulumu Dječjeg vrtića Dječji svijet je cjelovit razvoj, odgoj i učenje djece te razvoj njihovih kompetencija. Postizanje ovog cilja temelji se na shvaćanju djeteta kao cjelovitog bića te prihvaćanju integrirane prirode njegova učenja u organizaciji odgojno-obrazovnog procesa u vrtiću.

Kurikulum je usmjeren prema razvoju različitih kompetencija djece te odražava načela:

- kompetencije djece su razvojne, nisu statične pa se potiče njihov razvoj i prati kontinuirano, a ne jednokratno ili povremeno (jednokratnim, periodičkim mjerenjem);
- uspješnost djeteta u obavljanju određenih aktivnosti određuje splet više različitih kompetencija, čiji se pojavni oblici suptilno pretapaju s pojavnim oblicima mnogih drugih kompetencija. Zato se kompetencije djece procjenjuju cjelovito, a ne izdvojeno iz konteksta cjeline ostalih;
- djeca jednake kronološke dobi mogu se u velikoj mjeri razlikovati po svojim razvojnim mogućnostima i kompetencijama. Zato se kompetencije potiču i promatraju u kontekstu razvojnih mogućnosti svakog djeteta posebno, a ne njegove kronološke dobi.

Posebna pažnja posvećuje se kompetencijama koje u ranoj dobi predstavljaju okosnicu razvoja svih ostalih, a osobito razvoju samopoštovanja, samopouzdanja i pozitivne slike djeteta o sebi. Kurikulumom se potiče i osnažuje razvoj osam temeljnih kompetencija za cjeloživotno učenje, koje je obrazovna politika RH prihvatila iz Europske unije, a to su:

a) komunikacija na materinskome jeziku

Kako bi dijete ovladalo govorom bitni su sljedeći preduvjeti: dobro zdravlje, uredno razvijeni govorni organi, uredan intelektualni razvoj, uredan sluh i poticajno okruženje. Poticajno okruženje jako je bitno za dječji razvoj. Da bi dijete kreativno sudjelovalo u govoru i bude sposobno izražavati svoje misli i stavove, treba mu pružiti mogućnosti slušanja različitih kvaliteta govora na temelju koji dijete stječe percepciju i stvara poveznice. Kako bismo obogatili dječji govor, tijekom godine nadopunjujemo centar predčitalačkih vještina pričama, poezijom i bajkama, jezičnim igrama priklanim djetetovoj dobi i stupnju razvoja.

b) komunikacija na stranim jezicima

Uz redovni odgojno-obrazovni program, u vrtiću provodimo program ranog učenja engleskog jezika. Djeca uče jezik situacijski, kroz igru i svakodnevne situacije i aktivnosti u vrtiću. Učenjem stranog jezika od najmlađe dobi povećava se sposobnost razvoju osjećaja za ritam, fonologiju i intonaciju jezika.

c) matematička kompetencija i osnovne kompetencije u prirodoslovlju

Za učenje predmatematičkih vještina vrlo je važno osigurati prostor vrtića materijalima koji pružaju mnoštvo mogućnosti za razvijanje osnovnih vještina matematičkog razmišljanja. Aktivnosti poticanja razvoja matematičkih vještina sastoje se od nizanja materijala, traženja razlike u nizu, zadataka prostornih mreža, prepoznavanja geometrijskih likova i tijela, pridruživanje broja količini, zbrajanja i oduzimanja. Istražujući, dijete je u stalnoj interakciji s okruženjem. Kroz neposredno iskustvo i urođenom znatiželjom za okruženjem i prirodnim pojavama, dijete zadovoljava potrebu za upoznavanje i objašnjavanjem svijeta oko sebe.

d) digitalna kompetencija

Korištenje računala i ICT tehnologije ne shvaćamo kao samostalnu aktivnost, već alat koji integriramo u već planirane aktivnosti. Računala i tehnologiju koristimo kod refleksija aktivnosti (pregleda fotografija i videa), ali isto tako za istraživačke aktivnosti, igre s pravilima, itd. Također, pomoću ICT tehnologije ostvarujemo suradnju s partnerima eTwinning i Erasmus+ projekata.

e) učiti kako učiti

Pažnja se preusmjerava sa sadržaja poučavanja prema samom procesu učenja te poticanju djeteta da samostalno razija vlastitu strategiju učenja.

f) socijalna i građanska kompetencija

Socijalnu kompetenciju razvijamo ovladavanjem vještina i kompetencija koje prvenstveno omogućavaju djeci da prepoznaju vlastite osjećaje i uspješno se s njima nose, kako bi kasnije mogli prepoznati osjećaje drugih i prikladne načina reagiranja na svoje i tuđe emocije. U odgojno-obrazovnim skupinama djeca uče kako pregovarati, kontrolirati svoje reakcije i osjećaje, kako se zauzeti za svoja prava i ispuniti svoje potrebe, kako riješiti sukobe na društveno poželjan način.

g) inicijativnost i poduzetnost

U planiranju odgojno-obrazovnog rada polazimo od učenja koje se temelji na djetetovom izravnom iskustvu, odnosno, djetetovom aktivnom sudjelovanju u kreiranju samog procesa učenja, koje ostvaruje kroz suradnju s drugima. Poticajno okruženje ima velik utjecaj na razvoj djetetove autonomije, a odražava se u samoorganizaciji aktivnosti kroz koje djeca sama istražuju, uče, razmišljaju, planiraju i organiziraju aktivnosti uz podršku odgojitelja.

h) kulturna svijest i izražavanje

Kako bi razvijali dječju kreativnost omogućavamo djeci dostupnost različitim sadržajima i materijalima za istraživanje, eksperimentiranje i otkrivanje. Bogatstvo materijala kojima manipuliraju omogućava veću slobodu djece i kreativniji stvaralački rad, bilo da je riječ o likovnoj, glazbenoj ili dramskoj umjetnosti. Izražavanjem doživljenog djeca razvijaju svoje kreativne potencijale, razvijaju vizualno-prostornu inteligenciju, vizualnu osjetljivost, maštu, estetsko percipiranje i specifične izražajne mogućnosti. Za razvoj kreativnosti u najranijoj dobi važno je da odgajatelj svojim postupcima ne ometa, nego razvija dječju kreativnost.

5. Prostorno i materijalno okruženje

Svaka odgojno-obrazovna skupina boravi u određenom prostoru u vrtiću. Centri aktivnosti u svakoj odgojno-obrazovnoj skupini su promjenjivi, ovisno o interesima i potrebama djece. Tijekom osiguravanja uvjeta odgojitelji će predlagati i osiguravati materijalne poticaje koje će prvenstveno izrađivati zajedno s djecom kao oblik kreativnog i istraživačkog procesa.

Načela rada od kojih polazimo:

- razvojna primjerenost – dobna i individualna primjerenost
- inovativnost i progresivnost u pristupu, metodama i oblicima rada prema suvremenim pedagoškim paradigmama
- individualizirani pristup – primjeren interesima i sposobnostima djeteta

Navedena načela ostvarujemo kroz organizaciju odgojno-obrazovnog rada u centrima aktivnosti čija organizacija i oprema podržavaju dobnu i individualnu primjerenost i mogućnost razvoja igre prema mentalnoj dobi i socio–emocionalnoj zrelosti djeteta.

PROSTORNO-MATERIJALNO OKRUŽENJE VRTIĆA
<p><i>Likovni centar</i></p> <p>Materijali: olovka, glina, tempera (svakodnevno na raspolaganju), materijali potrebni za teme crtanja olovkom (klip kukuruza, školjka, češer, pero, kora drveta, ribež, košara), sezonska oprema (tikva, krizantema, grančice, maslačak), vuna.</p> <p>Likovne aktivnosti izvode se prema metodi D. Belamarić „Dijete i oblik: likovni jezik predškolske djece“. Likovni centar opremljen je različitim materijalima kako bi se djeci omogućilo kreativno izražavanje različitim tehnikama – modeliranjem, slikanjem, izradom instalacija.</p>
<p><i>Glazbeni centar</i></p> <p>Materijali: instrumenti – Orffov instrumentarij, zvečke, udaraljke, zviždaljke, ksilofoni, šuškalice, tradicionalni instrumenti, materijali za izradu instrumenata (pedagoški neoblikovani) i improvizaciju zvuka, CD s pjesmama, brojalicama i prirodnim zvukovima.</p>

Metoda rada prema ORFF pristupu - naglasak stavljen na povezivanje glazbenog pisma i govora., a osnovni cilj Orffova sustava je omogućiti djetetu razvijanje glazbenog izražavanja i stvaranje glazbe bez obzira na djetetovo (ne)poznavanje notnoga pisma. Odgojitelj oprema centar raznovrsnim materijalima za istraživanje zvuka, ritma, tonova. Cilj glazbenog centra je omogućiti djeci razvoj osjetila – slušanja, razlikovanja zvuka, dinamike, kreativnog interpretiranja zvuka. Aktivnosti u centru, osim sviranja i slušanja zvukova, uključuju i izradu instrumenata.

Centar razvoja i stjecanja predčitalačkih vještina

Materijali: slikovnice, knjige, slikopriče, časopisi, papiri, memori, slagalice i pločice sa slovima i crtežima, pokrivaljke, materijali za pisanje (olovka, kemijska, flomaster, spužva, pero, štapići), magnetne slagalice

Centar je opremljen kako bi djetetu omogućio samostalno uključivanje u aktivnosti i istovremeno korištenje različitih razina integracije: dodirom, pokretom (ljuljanje, vrtnja, okretanje, njihanje), razvojem koordinacije (lijevo-desno), pisanjem i čitanjem, glasovnom analizom i pričanjem priča

Centar svjetla i sjene

Materijali: reflektori (u boji i bijeli), baterijske lampe, svjetleći stol, raznovrsni transparentni materijali (čашice, kamenčići, plastike različitih boja), ogledalca, geometrijska tijela, netransparentni materijali (kocke s rupama, žica, kartoni, tuljci, cd-i

U centru svjetla i sjene djeca istražuju problemske situacije, rješavaju probleme, kreativno se izražavaju te stječu nova iskustva u igri s svjetlom, sjenom i podlogom.

Centar logičko-prostornih i količinskih odnosa

Materijali: didaktičke igre odnosa, igre prostornih mreža, kombinacije boja i broja, oblika i broja (puzzle, memori, slagalice), igre količinskih i prostornih odnosa, igre uspoređivanja odnosa, oblika, boja i veličina, geometrijski likovi i tijela različitih veličina, društvene igre (s kockama), čepovi, štapići

Cilj aktivnosti u ovom centru je omogućiti djeci stjecanje pojmova kroz osobno iskustvo – konstruiranjem i rekonstruiranjem pojmova, čineći.

Centar građenja i konstruiranja

Materijali: drvene kocke, duplo kocke, lego kocke, konstruktori, raznovrsna vozila i vozila s magnetima, drvene pruge, drveni obluci, kartonski tuljci, isječci grana, kore i ostali pedagoški neoblikovani materijal.

Uz mnogobrojne gotove građevne igračke, odgojitelj oprema i kontinuirano dopunjava centar i pedagoški neoblikovanim materijalom s ciljem razvoja kreativnog izražavanja, istraživanja mogućnosti i primjene raznovrsnog materijala i razvoja ekološke svijesti. Cilj centra je razvoj i jačanje matematičkih kompetencija, sposobnosti planiranja i organiziranja procesa „učiti kako učiti“ te razvoj vještine samorefleksije i metakognitivnih sposobnosti

Centri simboličkih igara – kuhinja, dinosaurusi, knjižnica, obiteljski centar, liječnička ordinacija

Materijali:

Kuhinja: sudoper, pećnica, kuhinjski elementi, posuđe, tanjuri, šalice, hrana izrađena od filca, torte, voće, povrće, jaja, stol i stolice,

Dinosaurusi: dinosauri različitih vrsta i veličina, drveni obluci, taknine, podloge različitih tekstura, drvene kocke, tuljci, šareni kamenčići, slama, mahovina...

Liječnička ordinacija: stol, stolice, notezi, štambliji, kemijske olovke, digitron, tipkovnica, telefon, papiri i olovke, dječji set za simboličku igru doktora (medicinske bočice, ogledalca za usta, stetoskop, šprice, medicinske škare, pinceta, termometri)

Obiteljski centar: lutke, tetra pelene, set za čišćenje kuće (metla, mop za pranje poda) kadica za djecu, pećnica i kuhinjsko posuđe, kreme za lutke, odjeća za lutke, plišani kućni ljubimci

Odgojitelj kao suigrač u simboličkoj igri ima podržavajuću ulogu s ciljem poticanja dječje mašte i kreativnog razmišljanja te potpomaže razvoj igre na višu razinu (korištenje simboličke igre na razini podjele uloga, razvoju socijalnih kompetencija).

Centar magnetizma

Materijali: magneti raznih veličina, oblika i boja, limene kutije, metalne loptice, magnetne ploče, metalni poklopci, igra electronic, metalne ploče

Materijali u centru magnetizma i robotike uz istraživanje magnetizma omogućuju i igre konstruiranja. Kroz igru konstruiranja djeca primjenjuju i simbolizaciju te elemente početnog istraživanja, samostalne međusobne rasprave i refleksije.

Centar staništa biljaka i životinja

Materijali: kukci, povećala, mikroskop, tematske didaktičke igre, staništa životinja (razni materijali), pedagoški neoblikovani materijali (vijci, matice, ključevi...), biljke, herbarij, papir, olovke

Centar je organiziran na način da omogućava istovremeno istraživačke aktivnosti, simboličku igru i mogućnost kreativnog izražavanja.

Centar motoričkih aktivnosti

Materijali: spužve za stvaranje neravnina na podu, stručnjače, penjalice, pregrade za penjanje i provlačenje, tobogan, valjci, lopte, ljuljačke

Centar je organiziran tako da omogućava samostalnu dječju igru i kretanje, tako da je prostor siguran za dijete te primjeren razvojnoj dobi djece. Osnovni cilj centra je osiguravanje tjelesne dobrobiti djeteta, razvoj grube motorike i usvajanje navika kretanja kao preduvjeta zdravlja.

Eko vrt i centar prirode

U dvorištu vrtića formiran je manji vrt na kojem sadimo jestivo i začinsko bilje, bobičaste plodove, kako bi djeca mogla stjeći što neposrednije iskustvo s prirodom, kroz istraživanja svojstva tla i brigu za izrasle biljke i plodove. Prisustvovanjem u aktivnostima sađenja, sisanja i presađivanja biljaka djeca će na prirodan način učiti o raznovrsnim načinima rasta bilja i njihovog korijenja, stabljike, listova i plodova.

Cilj održavanja vrta nije količinski uzgoj, niti uzgoj plodova za uporabu, nego sudjelovanje djece u aktivnostima po modelu odgojitelja kao primjera aktivnog sudionika procesa rada u povrtnjaku. Glavni cilj sadnje i održavanja eko vrta je razvoj osnovnih kompetencija u prirodoslovlju, koje uključuju aktivnosti u kojima djeca mogu doživjeti promjene u prirodi uzrokovane ljudskom djelatnošću.

IT centar

Materijali: računalo, tipkovnica, miš, CD-i (s različitim igrama, edukativnim materijalima, crtanim i dokumentarnim filmovima, pjesmicama i dr.), fotografije odgojno-obrazovnog procesa za refleksije djece, digitalno povećalo...

Centar računala ima osnovne zadaće: upoznavanje djeteta s informacijsko-komunikacijskom tehnologijom i vještinama upotrebe edukativnih računalnih igara primjerenih dobi djeteta; uključivanje djece u njima primjerenu upotrebu web 2.0 alata; služi za refleksije djece međusobno te djece i odgojitelja s ciljem jačanja metakognitivnih sposobnosti djece koje im omogućuju da se prisjete prethodnih aktivnosti i načina razmišljanja te ponovnom interpretacijom djeca postanu svjesna vlastitih procesa učenja.

Centar vaganja

Materijali: vaga, montesori vaga, utezi, prirodne, kamenčići, loptice raznih veličina i težina i ostali predmeti koje dijete može vagati (promijenjivi tijekom godine)

Cilj: omogućiti djeci da igrajući se raznovrsnim materijalima otkrivaju vještine matematičkog razmišljanja; istraživanjem uravnoteženja vage, postavljanjem i rješavanjem problemskih situacija vezanih uz težinu i količinu.

Centar za poticanje darovitosti

Materijali: mnoštvo različitih materijala vezanih uz STEAM područje (prirodne, magneti, likovni materijali, neoblikovani pedagoški materijali), STEM zidovi, zupčanici, različite cijevi i vijci, robot Cubetto – tjedna promjena materijala obzirom na interese djece i aktivnosti

Cilj: razvoj kritičkog i kreativnog razmišljanja, učenje vještine rješavanja problema i problemskih situacija, razmišljanje izvan okvira i da povezivanje različitih znanstvenih disciplina

Obaveza je odgojitelja, kao i članova stručnog tima, unapređenje prostorno-materijalnog okruženja za funkcionalnu i simboličku igru djece, pri čemu uz materijalne uvjete stavljamo poseban naglasak na razvoj kvalitetnih socijalnih odnosa koji omogućuju kontekst međusobno uvažavajućih dinamičkih odnosa djece i odraslih, djece međusobno, kao i odraslih međusobno.

6. Programi

6.1. Redoviti program

Redoviti program njege, odgoja, obrazovanja, zdravstvene zaštite, prehrane i socijalne skrbi djece rane i predškolske dobi koji je prilagođen razvojnim potrebama djece te njihovim mogućnostima i sposobnostima provodi se za djecu od navršene prve godine života do polaska u osnovnu školu. Program se temelji na humanističkoj koncepciji, odnosno na shvaćanju djeteta kao cjelovitog bića i na prihvaćanju njegovih individualnih potreba. Usmjeren je na razvoj različitih kompetencija djeteta čiji se razvoj potiče i procjenjuje individualno za svako dijete u skladu s njegovim mogućnostima i potrebama. Ciljevi i zadaće redovitog programa usmjereni su na očuvanje tjelesnog i mentalnog zdravlja djeteta te poticanje cjelovitog razvoja svih funkcija i svih djetetovih aktualnih i potencijalnih sposobnosti i vještina (tjelesnih, intelektualnih, socio-emocionalnih i izražajnih), uz naglašenu komunikacijsku i interakcijsku komponentu.

U radu s djecom odgojitelj koristi najprikladnije metode rada koje se prilagođavaju specifičnim potrebama i interesima djece te organizira okruženje koje optimalno podupire djetetov cjelokupni razvoj. Posebna pažnja u odgojno-obrazovnom radu poklanja se mogućnosti djeteta da odabere mjesto, materijale, partnere za igru, pravu djeteta da odabere način aktivnosti i sudjelovanje uz društveno prihvatljive norme, pravu djeteta da se uključi u igru, aktivnosti, sukladno svojoj razvojnoj dobi i razumijevanju problema, situacije i odnosa.

Radno vrijeme, prilagođeno je potrebama roditelja te se redovni programi provode u vremenu od 5:30 do 20:30 sati, pet radnih dana u tjednu (ponedjeljak-petak). Redovni program provodimo u pet odgojno-obrazovnih skupina u kojima radi 10 odgojiteljica ranog i predškolskog odgoja. Uz odgojiteljice u vrtiću rade 2 pedagoga te vanjski suradnici logoped, edukacijski rehabilitator i psiholog.

6.2. Program predškole

Kao dio redovitog programa provodimo i program predškole namijenjen djeci u godini dana prije polaska u osnovnu školu, koji je u skladu sa pozitivnim zakonima i propisima Republike Hrvatske. Program provodimo prema jedinstvenom materijalu, izrađenom za potrebe našeg vrtića, od strane pedagoga i dr.sc. društvenih znanosti.

Cilj programa predškole jest poticanje i ostvarivanje najpovoljnijih prilika za razvoj osobnih potencijala djeteta, zadovoljavanje njegovih potreba i interesa kako bi steklo znanja, vještine i navike koje su mu nužne. Provedbom programa omogućeno je razvijanje i unapređivanje vještina, navika i kompetencija, stjecanje spoznaja i zadovoljavanja interesa djeteta za nastavak procesa odgoja i obrazovanja u školama.

U provođenju programu predškole naglasak se stavlja na:

- ostvarivanju individualiziranoga i fleksibilnoga odgojno-obrazovnog pristupa kojim se omogućava zadovoljenje različitih potreba djece
- (tjelesnih, emocionalnih, spoznajnih, socijalnih, komunikacijskih i sl.)
- prihvaćanje igre i drugih aktivnosti koje pridonose svrhovitom učenju icjelovitom razvoju djece te razvoju navika tjelesnog vježbanja i očuvanja vlastitoga zdravlja
- poticanje samoiniciranog učenja djece i osposobljavanje djece za planiranje i evaluaciju vlastitog učenja te upravljanje tim procesom
- stvaranje primjerenog okruženja za spontano bogaćenje rječnika, kvalitetno izražavanje i razvoj razumijevanja, slušanja, govora i jezika odnosno razvijanje predčitačkih i grafomotoričkih vještina u kontekstualno povezanim situacijama
- kontekstualno uočavanje odnosa među predmetima i pojavama te poticanje i osnaživanje istraživačkih interesa djece za matematičko-logičke i prirodoslovne aktivnosti
- upoznavanje djece s informacijsko-komunikacijskom tehnologijom i mogućnostima njezina iskorištavanja u svrhu obogaćivanja i produbljivanja njihova učenja
- poticanje djece na iskazivanje i realizaciju vlastitih interesa i ideja, razvoj kritičkog mišljenja te nesmetano planiranje, organiziranje i provedbu aktivnosti
- razvoj sposobnosti djece za aktivno sudjelovanje u društvenim i kulturnim događajima
- razvoj sposobnosti djece za komunikaciju u multikulturnoj i višejezičnoj međunarodnoj zajednici
- razvoj osobnih potencijala djece (spoznajnih, umjetničkih, motoričkih i sl.)

- prihvaćanje i poticanje kreativnog izražavanja ideja, iskustava i osjećaja djece u raznim umjetničkim područjima i izražajnim medijima
- poticanje djece na poštovanje i njegovanje vlastite kulturne i povijesne baštine
- razvoj socijalnih kompetencija djece osiguravanjem sigurnih i podržavajućih kontekstualnih uvjeta koji omogućuju privikavanje na izvanobiteljski i institucijski kontekst, potiču kulturu komunikacije, zajedničkog življenja i ophođenja, razvoj socijalno-emocionalnih veza s vršnjacima, suradničko učenje, nenasilno rješavanje sukoba, timski rad – dogovaranje i podjela uloga, preuzimanje odgovornosti za vlastito ponašanje i postupke prema sebi, drugima i okruženju itd. (Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje, 2015).

6.3. Poseban program aktivnosti u prirodi

Prateći suvremene smjerove razvoja predškolskog odgoja i obrazovanja u svijetu i kod nas, unapređujući svoj identitet i kvalitetu usluga, naš je vrtić temeljem Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju („Narodne novine“, broj 94/2013) i Državnog pedagoškog standarda predškolskog odgoja i naobrazbe („Narodne novine“, broj 90/2010) odlučio osmisliti i provoditi program aktivnosti u prirodi prema načelima šumske pedagogije. Posljednjih 12 godina vrtić redovno i sustavno razvija boravak djece na otvorenom u svim vremenskim uvjetima, a posljednje 4 godine omogućen je i redovan boravak djece u prirodi, dva puta tjedno tijekom trajanja redovnog programa.

Pored zajedničkog cilja i ostvarivanja jedinstvene društvene i pedagoške usluge svih vrtića u Varaždinskoj županiji, želja nam je graditi specifični identitet naše ustanove kroz drugačije ozračje, stil i način življenja djece, odgojitelja i drugih djelatnika. Naša je ideja potpomognuta mogućnostima koje nam se nude iz posebnog, prepoznatljivog i prirodnog okruženja Varaždinske županije, iz zdrave i čiste prirode, životnih zajednica i lokaliteta. Livade, šume, rijeka, njive i vinogradi otvaraju nam široke mogućnosti novih doživljaja, a vezano s time i potpuno drugačije organizacijske i pedagoške postupke. Glavni dio programa prema načelima šumske pedagogije provodi se na terenu u Gornjoj Voći, ukupne površine 35224 m²

Koristimo originalne izvore, neposrednu stvarnost i prave životne situacije, omogućavajući djeci razumijevanje dijalektičkih odnosa između čovjeka i prirode, odnosa koji koriste i njemu i okolišu. Ove aktivnosti nisu nametnute od strane odraslih, već djeca imaju priliku izraziti svoje želje za prodiranjem u tajne prirode i njene fenomene. Planiranje i programiranje rada temeljimo na dječjim pitanjima i teorijama o prirodi i pojavama za koje će djeca, istražujući i eksperimentirajući, sama tražiti odgovore, revidirati i nadograđivati svoje spoznaje. Aktivnosti ostvarujemo u suglasju s Nacionalnim kurikulumom za rani i predškolski odgoj i obrazovanje, pratimo ih i vrednujemo. Njima želimo mijenjati svijest, odgovornost i poštovanje prema prirodi, njenoj ljepoti i raznolikosti te poticati i usvajati kulturu življenja u prirodi i s prirodom, kako djece tako i njihovih obitelji i odgojitelja.

6.4. Program rada s potencijalno darovitom djecom

Program rada s potencijalno darovitom djecom namijenjen je djeci od prve godine životan do polaska u školu. Nositelji programa rada s potencijalno darovitom djecom su ravnatelj, pedagog, certificirani praktičar za rad s darovitima i odgojitelji predškolske djece. Program se provodi tijekom cijele pedagoške godine u prostorima Dječjeg vrtića „Dječji svijet“ te na vanjskim prostorima gdje će se provoditi aktivnosti redovnog programa (javne površine, druge ustanove, tijekom boravka u prirodi...).

Darovitost, kreativno razmišljanje i razvoj divergentnog razmišljanja svakodnevno se potiče kroz ohrabrenje na istraživanje, osamostaljenje, samopouzdanje, izražavanje u svim oblicima (govor, pokret, crtež, pismo), kroz različite podražaje, okolinu i raznovrsne materijale (oblikovane i neoblikovane). Pri poticanju vodimo računa o trenutnoj zoni razvoja i o individualnim sposobnostima i interesima djeteta, te će se odgojno-obrazovni rad prilagođavati u skladu s time. Odgojitelji prate interese i razvoj djeteta, te u suradnji sa stručnim timom razvijaju daljnje planove i prilagodbe odgojno-obrazovnog rada.

6.4.1. Program rada s potencijalno darovitom djecom-mentorski pristup

Program rada s potencijalno darovitom djecom kroz mentorski pristup namijenjen je djeci od treće godine života do polaska u školu. Nositelji programa su ravnatelj, pedagog, certificirani praktičar za rad s darovitima i odgojitelji predškolske djece. Program se provodi u prostorima Dječjeg vrtića „Dječji svijet“ te ukoliko posebnosti programa to iziskuju, i na vanjskim prostorima (javne površine, druge ustanove, tijekom boravka u prirodi).

Ciljevi programa:

1. Složenije i dublje proučavanje glavnih ideja, ključnih pojmova i tema koje integriraju znanje unutar i među disciplinama.
2. Obogaćivanje i produbljivanje sadržaja prema interesu i potrebama pojedinog djeteta.
3. Poticanje na izražavanje (govorno, likovno, igrovno), te na odabir i korištenje različitih prostornih i materijalnih poticaja.
4. Poticanje na izražavanje mišljenja, kreativnosti i rješavanje problema.

6.5. Likovni program

Kraći likovni program, namijenjen je djeci od navršene pete godine do polaska u školu. Nositelji programa rada su odgojitelj predškolske djece, pedagog i ravnatelj. Cilj programa je poticanje aktivnosti djece koje se oslanjaju na kreativno stvaranje, a ne na uvježbavanje i ponavljanje, korištenje različitih likovnih tehnika, osnaživanje različitih simboličkih izričaja djeteta, koji uključuju likovne, grafičke, kretne, verbalne, gestikulacijske i druge ekspresivne modalitete te poticanje na korištenje različitih izražajnih medija.

Program će se provoditi u poticajno – materijalnom okruženju, a djeci će se osigurati svi uvjeti koji potiču cjeloviti razvoj djeteta, a provodeći program poštivat će se individualnost svakog djeteta uvažavajući sve aspekte djetetova razvoja. Iz cilja kraćeg programa proizlaze i njegove zadaće, a posebno ističemo bogaćenja iskustva i razvoja likovnih sposobnosti, razvijanje divergentnog mišljenja djeteta u svim vrstama aktivnosti, područjima učenja i komunikaciji te poticanje na stvaralačko izražavanje vlastitih ideja, iskustava i emocija u nizu „umjetničkih“ područja.

6.6. Razvoj kreativnosti

Tijekom ovog kraćeg programa djeca će uz podršku odgojitelja raditi na raznovrsnim temama, pomoću različitih likovnih tehnika. Poticaje za aktivnosti osiguravat će odgojitelj, a nastavak i razvoj aktivnosti će se osmišljavati u suradnji s djecom, odgojiteljima i roditeljima.

Ustrojstvo programa bit će postavljeno sukladno potrebama djece od navršene 3. godine života do polaska u osnovnu školu. Program će također zadovoljavati potrebe roditelja koje smo ispitali putem ankete. Program će se provoditi u trajanju do 3 sata dnevno, pri čemu će broj djece koja sudjeluju u programu biti u skladu s važećim Pedagoškim standardom. Kroz kraći program za razvoj kreativnosti želi se s djetetom postići njegov razvoj do maksimalnih granica, sačuvati individualnost i posebnost djeteta te podržavati uspjeh i uspješnost djeteta. Želi se naučiti razmišljati i učiti dijete prema njegovim potencijalnim mogućnostima, razvijati samosvijest i samopouzdanje, omogućiti dijete u uživanju u igri i čitanju. Kroz program ćemo voditi računa o specifičnim potrebama i potencijalnim sposobnostima djeteta polazeći od Gardnerove teorije višestrukih inteligencija.

Cilj programa je:

- poticati dječje potencijale
- prepoznati specifične sposobnosti
- razvijati dječju osjetljivost u zapažanju: rijetkost, različitost, sličnosti

- poticati i razvijati dječju sposobnost za uspoređivanje, osjetljivost na zapažanje neočekivanog
- individualno i kreativno izražavanje i međusobno raznovrsno razumijevanje; kroz likovni i glazbeni izraz, kroz pokret, te imitativno, govorno, prostorno – logičko i konstruktorsko izražavanje

Program ćemo provoditi u poticajno-materijalnom okruženju i u partnerskoj suradnji s roditeljima, a djeci će se osigurati svi uvjeti koji potiču njegov cjeloviti razvoj, a provodeći program poštivat ćemo individualnost djeteta.

6.7. Kraći program informatike

Program informatike je kraći program odgoj i obrazovanja koji potiče kreativnosti, interdisciplinarnosti, empatiju, kritičko razmišljanje i logičko zaključivanje kroz istraživački pristup. Ustrojstvo programa bit će postavljeno sukladno potrebama djece od navršene 3. godine života do polaska u osnovnu školu.

Ciljevi programa su:

- upoznati djecu s informacijsko-komunikacijskom tehnologijom i mogućnostima njene uporabe
- omogućiti korištenje računala u aktivnostima planiranja, realizacije i evaluacije
- poticati razvoj različitih kognitivnih spoznaja te kreativnog i analitičkog mišljenja uporabom informacijsko – komunikacijske tehnologije
- razumjeti i odgovorno primjenjivati sigurnosne preporuke s ciljem zaštite zdravlja djece, te poticati medijsku pismenost kod djece
- razviti razumijevanje i kritičko promišljanje sadržaja i poruka posredovanih putem različitih medija
- poticanje likovnog stvaralaštva korištenjem računalnih medija
- poticanje razvoja početnih matematičkih vještina i razvoja predčitalačkih vještina
- upoznavanje djece s osnovnim elementima programiranja i kodiranja te doprinos kasnijem interesu za usvajanje vještina programiranja i kodiranja

Program će se provoditi u poticajno – materijalnom okruženju, a djeci će se osigurati svi uvjeti koji potiču cjeloviti razvoj djeteta, a provodeći program poštivat će se individualnost svakog djeteta uvažavajući sve aspekte djetetova razvoja.

6.8. Sportski program aktivnosti na otvorenom

Cilj programa je djeci neposredno iskustvo i aktivno djelovanje, razvoj i učenje u prirodi, u svrhu ostvarivanja osobne, emocionalne, tjelesne, socijalne i obrazovne dobrobiti te podržavanje i poticanje svih aspekata razvoja, uz zadovoljavanje njihovih potreba, s ciljem proširivanja dječjeg iskustva i znanja povezanog s neposrednim prirodnim okruženjem zavičaja. **Specifični cilj programa** je stjecanje neposrednih iskustava na otvorenom te poticanje, podrška i osnaživanje područja djetetova cjelovita razvoja s posebnim naglaskom na tjelesni razvoj. Aktivnosti djece temeljit će se na prirodnim materijalima, u prirodnom okruženju, uz razvoj međuvršnjačkih i vršnjačkih kompetencija.

Kroz program poticat će se motorička znanja iz idućih domena: (prema Petrić, 2022., str. 122).

:

- savladavanje prostora (puzanje, hodanje, trčanje, kotrljanje, kolutanje...)
- savladavanje prepreka (preskoci, naskoci, saskoci, provlačenja, penjanja...)
- savladavanje otpora (dizanja, nošenja, višenja, povlačenja, guranja...)
- savladavanje baratanja predmeta (bacanja, hvatanja, primanja, ciljanja, gađanja...)

Pod pojmom otvorenog prostora, u kontekstu ovog programa, mislimo na:

- dvorište vrtića
- javne zelene prostore u neposrednoj blizini vrtića
- javne zelene prostore u prirodi neposredno uz područje grada, do kojih s djecom možemo prošetati
- prostor na području Općine Gornja Voća, primjeren boravku djece na otvorenom

Provođenje programa djeci će omogućiti neposredne doživljaje i iskustva, kao preduvjet ostvarivanja temeljnih kompetencija cjeloživotnog učenja.

6.9. Muzejske radionice

Cilj programa je kroz neposredno iskustvo pružiti djetetu doživljaj i omogućiti stjecanje novi, proširenih iskustava posjetom stalnim postavima u muzejskim prostorima kao i aktualnim izložbama, koje su inspirativne, tematski i sadržajno primjerene dobi i interesima djece. Posjetom stalnim postavima djeca će upoznati život i stvaralaštvo ljudi u prošlim vremenima, vrijednosti i značenje arheoloških nalaza, svijet kukaca i rad prirodoslovca. Prilikom posjeta povremenim izložbama upoznat će kulturu i različite tehnike umjetnosti pri čemu će se organizirati i radionice u prostorima muzeja u kojima će djeca aktivno djelovati. Rad u muzejskim prostorima omogućit će poticanje razvoja socijalnih vještina, usvajanje ponašanja u muzejskim prostorima, motiviranje djece na poduzimanje maštovitih aktivnosti i akcija. Sukladno Nacionalnom kurikulumu za rani i predškolski odgoj i obrazovanje ciljevi programa u širem smislu bit će osiguravanje dobrobiti za dijete i to: osobne, emocionalne i tjelesne, obrazovne i socijalne dobrobiti.

Zadaće programa: koristiti utjecaj kulture na cjeloviti razvoj djeteta, učiniti je dostupnom djeci s motrišta obima, raznovrsnosti, kvalitete, primjerenosti razvojnim osobinama i potrebama. Kulturnu realnost, svijet materijalnih i duhovnih dobara koji se čuvaju u muzejima posredovati djeci radi postizanja optimalnog nivoa njihova razvoja, usvajanja vrijednosti znanja, identiteta, humanizma i tolerancije, odgovornosti, autonomije i kreativnosti, kao i radi razvoja temeljnih kompetencija za cjeloživotno učenje: komunikacije na materinskom jeziku, komunikacije na stranom jeziku, matematičke kompetencije i osnovne kompetencije u prirodoslovlju, digitalne kompetencije, kompetencije učiti kako učiti, socijalne i građanske kompetencije, kompetencije inicijativnosti i poduzetnosti te kompetencije kulturne svijesti i izražavanja.

7. Dokumentiranje odgojno-obrazovnog rada

U planiranju kurikulumu posebna pažnja pridaje se praćenju i promatranju djece te dokumentiranju njihovih aktivnosti. Dokumentiranje i zajedničko interpretiranje aktivnosti djece predstavlja podlogu za pripremu okruženja, primjerenih odgojno-obrazovnih intervencija odgojitelja i usklađivanja njegova cjelokupnoga odgojnoobrazovnog rada s individualnim različitostima djece (različitim interesima, mogućnostima, potrebama, predznanjem, stilovima učenja).

Dokumentiranje podrazumijeva sustavno prikupljanje dokumentacije (etnografskih zapisa), koja omogućuje promatranje i bolje razumijevanje akcija djeteta, a time i osiguranje kvalitetnije potpore njegovu razvoju. Ona pridonosi kreiranju kulture uključenosti i dijaloga između svih sudionika u vrtiću.

Pedagoška dokumentacija kojom pratimo i procjenjujemo postignuća djeteta tijekom određenog razdoblja obuhvaća: likovne radove; radne listove; grafičke prikaze; fotodokumentaciju koja prikazuje konstrukcije, makete i instalacije; audio i video zapise; anegdotske bilješke, transkripte razgovora i verbalne izričaje djece; izričaje glazbom, pokretom i dramske izričaje.

Za svako dijete izrađuje se individualni portfolio koji sadrži individualnu dokumentaciju o djetetu, a uključuje "Kontrolnu listu praćenja razvoja djeteta", likovne radove, zajedničke i individualne radove, prikaze, reprezentacija, konstrukcija, pisanih uradaka...

Praćenjem cjelokupnog razvoja djeteta postavljamo temelje za osmišljavanje individualiziranog pristupa djetetu s ciljem da dijete postigne svoj maksimum u skladu s njegovim sposobnostima i jačim stranama. „Kontrolna lista praćenja razvoja djeteta po razvojnim područjima“ prikaz je osnovnih prekretnica (razvojnih miljokaza) u mentalnom i tjelesnom razvoju djeteta od 1. godine do polaska u školu. Prikupljanjem što većeg broja informacija o djetetovom razvoju povećavamo vjerojatnost zadovoljavanja svih potreba i uspješnije planiranje aktivnosti koje su u skladu s djetetovim sposobnostima i doprinose daljenjem razvoju. Kontinuiranim dokumentiranjem i praćenjem djetetova razvoja dobivamo uvid u procese učenja djeteta i podatke koji nam pomažu kod planiranja mogućih intervencija kojima bi se pružila podrška djetetu u područjima razvoja koja su ispodprosječna. Na temelju prikupljene dokumentacije, odgojitelj planira aktivnosti te polazi od dječjih interesa i aktualne razine znanja i razvoja, odnosno, aktivnosti koje podržavaju sadašnju razinu razvoja te ga potiču da prijeđe na sljedeću razinu.

8. Suradnja s roditeljima

Suradnja s roditeljima, uspostavljanje partnerskih odnosa s roditeljima, usmjerena je na dobrobit svih sudionika odgojno-obrazovnog procesa (dijete-roditelj-odgojitelj) i na unapređenje kvalitete odgojne prakse koja potiče cjeloviti razvoj djeteta. Pružanjem podrške roditeljima radimo na osnaživanju roditeljski kompetencija te gradimo povjerenja roditelja u ustanovu.

Kontinuirano planiramo aktivnosti i druženja s roditeljima u kojima se oni sami imaju priliku družiti s djecom, upoznati njihove prijatelje, materijale za učenje, razgovarati s njihovim odgojiteljima i drugim roditeljima i sl. Upoznavanje roditelja s određenim aspektima i cjelinom odgojno-obrazovnog procesa vrlo je važna. Uz pomoć različitih oblika dokumentacije roditeljima se omogućuje uvid u tijek i smisao različitih odgojno-obrazovnih aktivnosti u ustanovi, koje su važne za razumijevanje načina na koji dijete uči, kako se koristi pojedinim materijalima, kako surađuje s drugom djecom i odgojiteljima, što ga zanima i sl.

Oblici suradnje s roditeljima uključuju: individualne razgovore, roditeljske sastanke, zajedničke radionice za djecu i roditelje, organizacija aktivnosti s roditeljima u vanjskom prostoru, zajednički obiteljski izleti te kroz platformu Storypark.

9. Suradnja s društvenim čimbenicima

Suradnja s društvenim čimbenicima ostvaruje se u svim zadaćama koje zahtijevaju uključenost vanjskih suradnika, stručnjaka, nadležnih institucija, lokalne samouprave ili drugih društvenih subjekata. Uspostavljanje odnosa s okruženjem omogućuje otvaranje vrtića prema roditeljima i prema lokalnoj zajednici koji postaju izvor učenja i pridonose obogaćivanju života djece kroz uključivanje u različite projekte i javna događanja u okruženju. Na taj način vrtić postaje aktivni član lokalne zajednice, kao i subjekt društvenih, kulturnih i obrazovnih promjena. Posjete lokalnim udrugama, muzejima, kazalištima i galerijama organizirat ćemo u skladu s epidemiološkim uputama, mjerama i ovisno o mogućnostima organizacije posjeta i sudjelovanja za djecu predškolske dobi.

Čimbenici s kojima kontinuirano surađujemo stalna su podrška našim nastojanjima u stvaranju kvalitetnog odgojno-obrazovnog rada ustanove. Suradnju s društvenim čimbenicima ostvarujemo kroz:

- sudjelovanje u javnim događanjima koja organiziraju jedinice lokalne samouprave (npr. svečanosti, obilježavanje važnih datuma i prigoda lokalne zajednice...);
- sudjelovanje u javnim manifestacijama (npr. Večer matematike, Festival znanosti, Noć knjige, Olimpijski festival dječjih vrtića...);
- obilježavanje važnih datuma s ustanovama, organizacijama, udrugama koje su djelokrugom rada vezane uz pojedine datume.
- -suradnju s vanjskim ustanovama (npr. Agencija za odgoj i obrazovanje, Varaždinska županija – Upravni odjel za prosvjetu, kulturu i sport, Grad Varaždin - Upravni odjel za društvene djelatnosti, Gradska knjižnica “Metel Ožegović”, Društvo naša djeca Varaždin, Gradski muzej Varaždin, Planinarsko društvo “MIV”...)

10. Profesionalni razvoj i stručno usavršavanje djelatnika

Jedno od načela Nacionalnog kurikulumu za rani i predškolski odgoj i obrazovanje je „otvorenost za kontinuirano učenje i spremnost na unapređenje prakse.“ Ovo načelo podrazumijeva kontinuirano istraživanje i unapređenje kvalitete odgojno-obrazovnog procesa od strane odgojitelja te drugih stručnih djelatnika u dječjem vrtiću. Budući da odgojitelji i stručni suradnici svojim znanjima i kompetencijama izravno utječu na implementaciju kurikulumu i unapređenje rada ustanove svi imaju obvezu stručnog usavršavanja.

Stručna usavršavanja organiziraju se na grupnoj i individualnoj razini unutar same ustanove te izvan nje. Unutar ustanove, stručna usavršavanja odgojitelji i stručni djelatnici provode osobno na Odgojiteljskim vijećima ili radnim sastancima. Također se uključuju u sve oblike stručnog usavršavanja u organizaciji Agencije za odgoj i obrazovanje prema Katalogu stručnog usavršavanja, sukladno interesu. Isto tako, prema individualnim vlastitim interesima uključuju se u seminare, radionice, stručne aktivne, dodatne tečajeve i druge oblike stručnog usavršavanja koje provode organizacije s područja odgoja i obrazovanja ili razne organizacije civilnog društva. Odgojitelji sudjeluju i na *online* stručnim usavršavanjima (tzv. *webinari*) preko Agencije za mobilnost i programe EU te platforme eTwinning.

Individualno stručno usavršavanje odgojitelji vode putem praćenja suvremene pedagoške literature i periodike, a dužni su foto-dokumentirati svoj odgojno-obrazovni rad na postavkama izabrane literature.

Stručna usavršavanja odgojnih djelatnika svojim sadržajem i oblicima usmjerena su na stjecanje novih iskustava, znanja i vještina, kao i na usavršavanje već stečenih i razvoj novih kompetencija, a u funkciji poboljšanja kvalitete odgojno-obrazovnog rada te zadovoljavanja potreba djece.

10.1. Vježbaonica

Dječji vrtić „Dječji svijet“ u procesu je verifikacije za vježbaonicu Sveučilišta Sjever, Varaždin. Kao vježbaonica, vrtić će pružati profesionalnu podršku i pratnju, a odgojitelji i stručni suradnici u provedbi izgrađivat će i jačati vlastiti profesionalni identitet.

10.1. Stručno razvojni centar

Dječji vrtić „Dječji svijet“ postat će dio stručne mreže vrtića Varaždinske županije u provedbi programa Stručno razvojnog centra Varaždinske županije za rad s potencijalno darovitim i darovitim djecom rane i predškolske dobi. U sklopu tog centra, u vrtiću će se provoditi moduli izobrazbe stručnih djelatnika vrtića iz cijele Republike Hrvatske. Verifikacija SRC-a je trenutno u tijeku. Svi djelatnici vrtića moći će proći obrazovanje na SRC-u, te time unaprijediti vlastiti rad i direktno utjecati na kvalitetu rada samog vrtića, a na dobrobit svakog djeteta.

11. Vrednovanje i samovrednovanje

Procesom (samo)vrednovanja dobivamo uvid u kvalitetu rada ustanove na temelju kojim planiramo daljnje strategije za poboljšanje kvalitete svih segmenata rada ustanove, pri čemu je ključna zadaća ravnatelja u osiguravanju zadovoljstvo svih dionika odgojno-obrazovnog procesa.

Inovativnost, fleksibilnost i otvorenost karakteristike su ustanova ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja temeljenih je na demokratskim načelima, prema kojima su za ukupno djelovanje i kvalitetu suodgovorni svi sudionici odgojno-obrazovnog procesa. Kvaliteta odnosa među svim subjektima odgojno-obrazovnog procesa, temeljena na razumijevanju i prihvaćanju svakog pojedinca, njegovih trenutnih potreba, interesa i mogućnost, uvjet je za stvaranje pozitivnog ozračja i podržavajuće klime vrtića, koji uvelike utječe na cjelokupnu kulturu ustanove. Stalno promišljanje i vrednovanje kvalitete odgojno-obrazovne prakse, pretpostavka je kontinuiranog unapređivanja i razvoja ustanove (*Priručnik za samovrednovanje ustanova ranoga i predškolskog odgoja i obrazovanja*, 2012).

Vrednovanje kvalitete rada odgojno-obrazovne ustanove provodit ćemo na sljedeće načine (prema Nacionalnom kurikulumu za radni i predškolski odgoj i obrazovanje, 2014):

- I. vanjskim vrednovanjem koje provode činbenici izvan ustanova (nadležno ministarstvo, nadležne institucije, domaći ili međunarodni stručnjaci)
- II. unutarnjim vrednovanjem (samovrednovanje) koje provode same ustanove (odgojitelji i drugi stručni djelatnici ustanove, roditelji, djeca, ravnatelj), a odnosi se ukupnost funkcioniranja ustanove – pravna uređenost, primjena pedagoškog standarda, ukupna kvaliteta odgojno-obrazovnoga procesa itd. Te na vrednovanje pojedinih segmenata – praćenje napredovanja djece, poštovanje prava djece, roditelja i ostalih činbenika, inkluzija djece s posebnim potrebama, usavršavanje stručnjaka u ustanovi itd.

Nositelj procesa unutarnjeg vrednovanja ustanove je stručni tim koji okuplja ravnatelja ustanove te predstavnike upravnoga vijeća, odgojitelja, stručnih suradnika, administrativno-tehničkog i pomoćnog osoblja, roditelja i lokalne zajednice. Uloga tima je informiranje svih sudionika odgojno-obrazovnog procesa o načinu osiguravanja i unapređivanja kvalitete rada te praćenje realizacije i provedbe plana i programa rada za tekuću pedagošku godinu..

Samovrednovanje ustanove

Samovrednovanje je sustavan, unutrašnji proces usmjeren na utvrđivanje trenutačnog stanja u ustanovi, na ustanovljavanje pozitivnih postignuća, detektiranje problema i predlaganje strategija njihova rješavanja te na unapređivanje postojećeg stanja. Ono ne obuhvaća samo postignuća nego i procese, odnose i uvjete unutar kojih se ostvaruje odgojno-obrazovni proces. Usmjerenost na kvalitetu od svih čimbenika odgojno-obrazovnog procesa zahtijeva kontinuiranu stručnu refleksiju – samovrednovanje i djelovanje u smjeru unapređivanja kvalitete pojedinih segmenata i ustanove u cijelosti. Kontinuirano samovrednovanje vlastite odgojno-obrazovne prakse, kao prvog koraka na putu njezina unapređivanja, obveza je svih čimbenika odgojno-obrazovnog procesa (*Priručnik za samovrednovanje ustanova ranoga i predškolskog odgoja i obrazovanja*, 2012).

Samovrednovanje svukupnog rada i djelovanja ustanove provodit ćemo jednom mjesečno, tijekom odgojiteljskih vijeća, analizom i zajedničkom refleksijom odgojno-obrazovnog rada, a na temelju pedagoške dokumentacije odgojitelja. Dokumentacija koju ćemo koristiti u svrhu (samo)vrednovanja i unapređenja odgojno-obrazovnog procesa bit će sljedeća:

- etnografski zapisi dječjih aktivnosti;
- fotografije, izjave djece, anegdote, bilješke i sl. koje će biti postavljane u sobi dnevnog boravka i u zajedničkim prostorima vrtića;
- tromjesečni, tjedni i dnevni planovi koji se izrađuju na osnovi dnevnih zapažanja i praćenja djeteta, te prepoznavanja interesa kako grupe, tako i pojedinog djeteta;
- dokumentacija o projektima na razini vrtića,
- dokumentacija prostorno-materijalnog i estetskog uređenja prostora;
- izvješća o aktivnostima i radionicama s roditeljima.

Samovrednovanje stručnih suradnika vršit će se također na sjednicama Odgojiteljskog vijeća temeljem podnesenih izvješća o radu svakog pojedinog stručnog djelatnika. Samovrednovanje ravnatelja vršit će se na Upravnom vijeću dva puta godišnje podnošenjem izvješća o radu, financijskih izvješća i pokazatelja postignutih materijalnih i odgojno-obrazovnih rezultata. Cilj samovrednovanja je na sustavan način utvrditi trenutačno stanje unutar različitih područja kvalitete rada ustanove, utvrditi prednosti i nedostatke odgojno-obrazovne prakse te potaknuti ustanovu na unapređenje kvalitete. Ono pomaže u razradi strategija, metoda i postupaka za ostvarivanje dogovorenih kratkoročnih i dugoročnih ciljeva, poboljšanju općega vrtićkog

ozračja, jačanju zajedništva i motivacije svih uključenih, podizanju razine samostalnosti i odgovornosti vrtića za vlastiti razvoj.